

Realtidsuppdaterad fristation

Testmätningar BanaVäg i Väst

April 2011

Milan Horemuz

Kungliga Tekniska högskolan,
Institution för Samhällsplanering och miljö
Avdelningen för Geodesi och geoinformatik
Teknikringen 72, SE-100 44 Stockholm

e-post: horemuz@kth.se

tel. 08-790 7335

Introduktion

Testmätningarna utfördes i september och oktober 2009 av WSP med syfte att utvärdera repeterbarheten vid stationsetablering m.h.a RUFRIIS-metoden samt möjligheten att etablera stationspunktskoordinater samtidigt som spårinmätningar utförs.

Genomförandebeskrivning och teknisk rapport finns i följande filer:

Genomförandebeskrivning fältmätning sommaren 2009 BViV.DOC

Testmätning BanaVäg i Väst.doc

Mätningarna (totalstation + statisk GPS) utfördes på stationspunkterna 1001, 1002 och 1003. Från varje stationspunkt utfördes totalstationsmätningar mot "kända" bruksnätpunkterna 458088, 458268 och 458507 (se Figur 2) samt mot 40 – 90 gemensamma punkter. Mätningarna gjordes under följande dagar: 090930, 091001, 091005, 091006 och 091008. Vilka stationer mättes framgår ur Tabell 1.

Bearbetning

Referenssystem: RV45

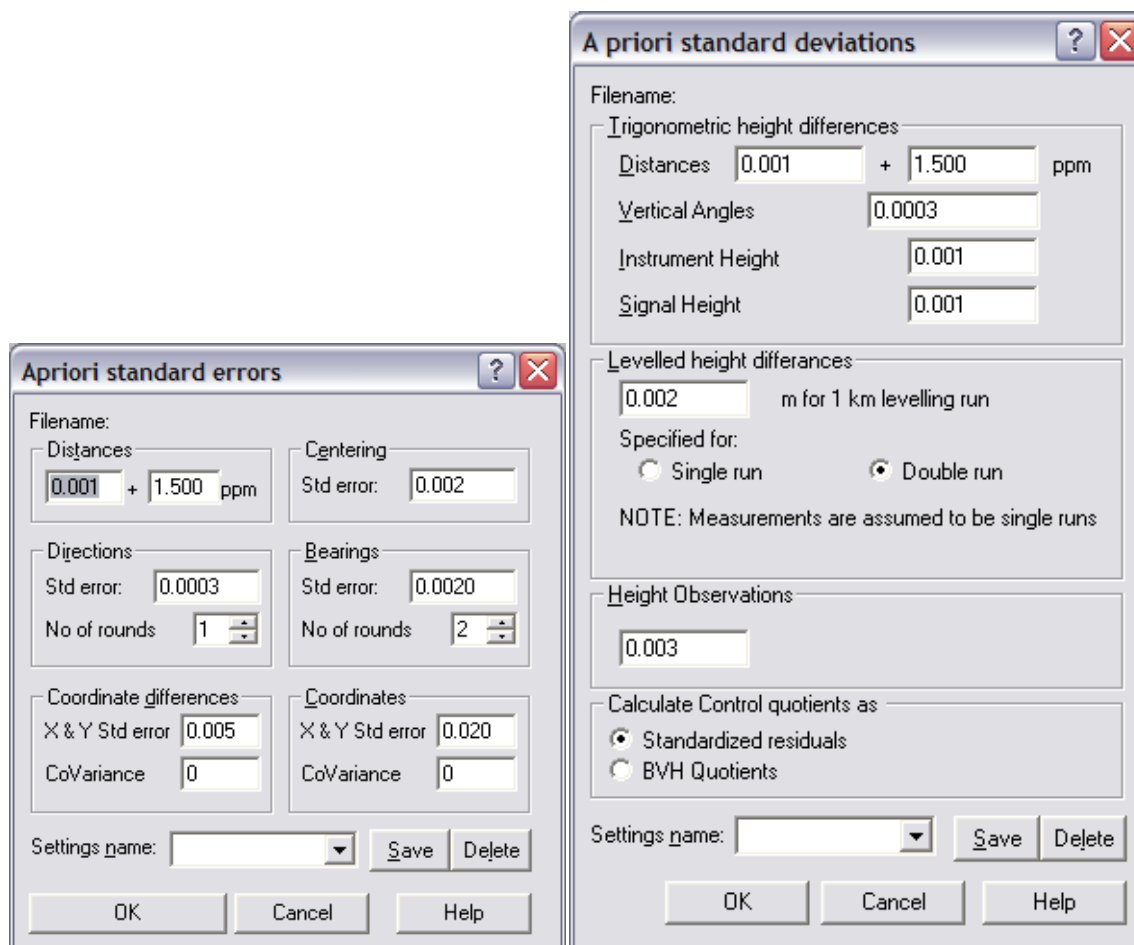
Punktnumrering: punktnummer av gemensamma punkter består av stationsnummer och löpnummer, t.ex. 1001045 betyder punkt 45 mätt från station 1001. Punktnumren från totalstationsmätningar är 1 större än punktnummern från RTK-mätningar. T.ex. om en gemensam punkt mätt från TS får nummer 1001045, motsvarande RTK punkt heter 1001044.

Reduktioner

Alla totalstationsmätningar korrigerades för atmosfäriska och kartografiska korrekationer m.h.a. programvara GEO. Korrigerade mätningar är i GEO *.plm-filerna med prefix cap_.

Nätutjämning

För att beräkna "facit" koordinater för stationspunkter 1001, 1002 och 1003., vi utförde både horisontal och vertikal utjämning i GEO. Horisontala koordinater och höjder av bruksnätpunkterna 458088, 458268 och 458507 var fixerade. Apriori medelfel användes vid horisontal och vertikal utjämning visas i Figur 1. I bägge utjämnings identifierades flera grova fel (outliers). Alla mätningar som fick standardresidualen större än 3 togs bort från utjämnings. Rapport från horisontal utjämning finns i filen horisontalutj.pdf och från vertikal utjämning vertikalutj.pdf.

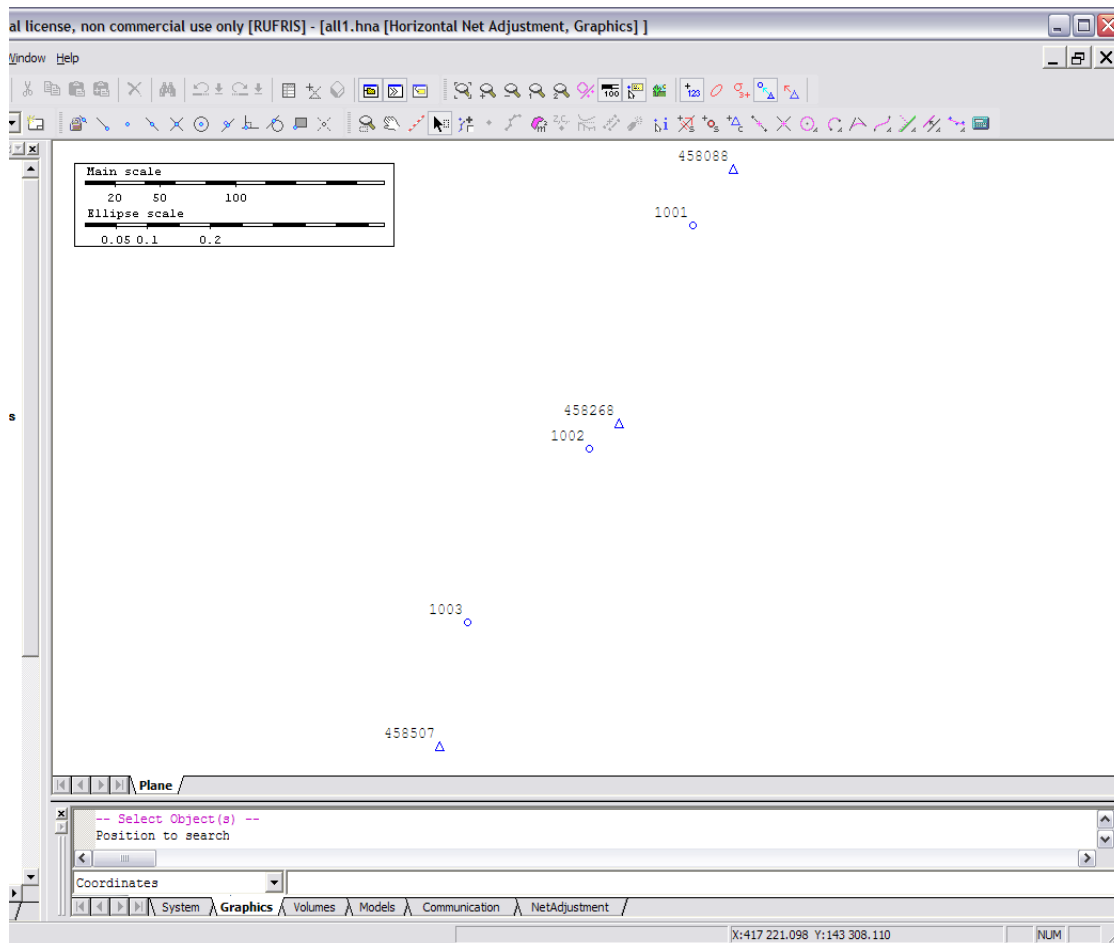

Figur 1. Apriori medelfel vid horizontal och vertical utjämning.

Statisk GPS.

GPS mottagare monterat ovanpå totalstationen samlade statistiska observationer vid detaljmätningar. På varje station samlades 2 – 3 timmar data.

Statiska databearbetades m.h.a. Lantmäteriets beräkningstjänst (utfört av Lars Jämnäs), resultatet är i filen `statisk_gps_resultat.txt`. Detta resultat stämmer bra både med RUFERS-koordinater (Tabell 3) och koordinater beräknade ur totalstationsmätningar mot bruksnätpunkter (Tabell 4). De stora felen i höjd är troligen orsakade av ett fel vid höjdmätning av GPS-antenn.

Figur 2. Punkter som användes vid testmätningarna.

Fristation: beräkning och jämförelse

Alla gemensamma punkter användes för att beräkna stationskoordinater. För utjämnningen använde vi Matlab programvara som utvecklades i samband med precisionsanalys studie. Viktningen baseras på följande standardfel:

Vinklar: 5 mm osäkerhet omräknades till osäkerhet i vinkel, beroende på avstånd

Längder: 1 mm + 1.5 ppm

RTK-koordinater: kovariansmatrisen från instrumentets lösning, hämtades från databasfiler

Antalet och geometri av gemensamma punkter, a-posteriori standardfel och felellipser visas i Bilaga 1.

Tabell 1 visar jämförelse mellan koordinater bestämda m.h.a. fristation och koordinater från nätutjämnningen.

Tabell 1. Koordinatdifferenser, nätutjämnning minus RUFRRIS värden i [mm]. AO = antalet outliers fel vid RUFRRIS

Datum (AO)	1001			1002			1003		
	dN	dE	dh	dN	dE	dh	dN	dE	dh
090930 (0)							1.0	3.2	-24.2
091001 (0)				2.6	5.7	-10.0			
091005 (0)				2.7	4.0	1.2			
091005-1 (0)				2.7	6.3	6.7			
091006 (1)	-1.6	4.7	-5.0						
091006-1 (29)	9.6	5.6	-5.6						
091008 (0)	0.3	6.5	5.2						

Tabell 2. Koordinatdifferenser, ur bruksnätspunkter minus RUFRRIS, värden i [mm]

	1001			1002			1003		
	dN	dE	dh	dN	dE	dh	dN	dE	dh
090930							-2.0	3.2	-24.2
091001				0.6	4.7	-1.1			
091005				2.7	6.0	1.2			
091005-1				1.7	8.3	1.7			
091006	0.4	4.7	-1.0						
091006-1	11.6	4.6	-0.6						
091008	2.3	6.5	4.2						

Tabell 3. Koordinatdifferenser, statisk GPS minus RUFRIIS, värden i [mm]

	1001			1002			1003		
	dN	dE	dh	dN	dE	dh	dN	dE	dh
090930							-2.4	-2.1	-21.4
091001				2.6	-2.6	2.6			
091005				4.0	-3.0	6.4			
091005-1				0.5	-1.3	-1.4			
091006	0.4	-2.2	3.3						
091006-1	13.7	-0.8	-0.3						
091008	3.5	-1.6	178.8						

Tabell 4. Koordinatdifferenser, statisk GPS minus beräkning ur bruksnätspunkter, värden i [mm]

	1001			1002			1003		
	dN	dE	dh	dN	dE	dh	dN	dE	dh
090930							-0.4	-5.3	2.8
091001				2.0	-7.3	3.7			
091005				1.3	-9.0	5.2			
091005-1				-1.2	-9.6	-3.1			
091006	0.0	-6.9	4.3						
091006-1	2.1	-5.4	0.3						
091008	1.2	-8.1	174.6						

Tabell 2 visar jämförelse mellan fristation beräknad från RTK-TS gemensamma punkter och fristation beräknad ur mätningar mot "kända" bruksnätpunkterna 458088, 458268 och 458507. Sistnämnda beräkningen utfördes i GEO, resultatet finns i följande filer:

090930_1003.rep, koordinatmedelfelen $\delta_n = 1$ mm, $\delta_e = 1$ mm, $\delta_h = 4$ mm

091001_1002.rep, koordinatmedelfelen $\delta_n = 0$ mm, $\delta_e = 0$ mm, $\delta_h = 2$ mm

091005-1_1002.rep, koordinatmedelfelen $\delta_n = 1$ mm, $\delta_e = 1$ mm, $\delta_h = 2$ mm

091005_1002.rep, koordinatmedelfelen $\delta_n = 2$ mm, $\delta_e = 2$ mm, $\delta_h = 4$ mm

091006_1001.rep, koordinatmedelfelen $\delta_n = 2$ mm, $\delta_e = 1$ mm, $\delta_h = 1$ mm

091006-1_1001.rep, koordinatmedelfelen $\delta_n = 2$ mm, $\delta_e = 2$ mm, $\delta_h = 2$ mm

091008_1001.rep, koordinatmedelfelen $\delta_n = 1$ mm, $\delta_e = 1$ mm, $\delta_h = 9$ mm

Sammanfattning

Syftet med denna testmätning var att testa repeterbarhet. Det är svårt att bedöma absolutnoggrannhet, eftersom noggrannare facitkoordinater saknas. Repeterbarhet kan uttryckas som spridning av koordinater runt deras medelvärde. I vårt fall vi beräknade spridningen ur differenser mot facit värden – se Tabell 5 och ur upprepade mätningar på stationer 1002 och 1001 – se Tabell 6 och Tabell 7. Vi tog bort två avvikande koordinatvärden: höjden av punkt 1003 mätt 090930 och N-koordinat av punkt 1001 mätt 091006-1. Det första avvikande värdet orsakades troligen av ett fel vid mätning av instrumenthöjd, eller fel offsetvärde mellan prisma och GPS-antenn. Stort antal av outliers i mätningen 091006-1 pekar på något problem (stabilitet av prisma/GPS-antenn hållare?) vid denna mätning.

Tabell 5. Repeterbarhet beräknat ur alla differenser från Tabell 2, värden i [mm].

	N	E	h
Standardavvikelse	1.7	1.7	2.1
Max avvikelse	3.0	2.2	1.8
Min avvikelse	-1.8	-2.9	-3.5

Tabell 6. Repeterbarhet beräknat ur upprepade mätningar på station 1002, värden i [mm].

	N	E	h
Standardavvikelse	1.1	1.8	1.5
Max avvikelse	1.1	1.6	1.7
Min avvikelse	-1.0	-2.0	-1.1

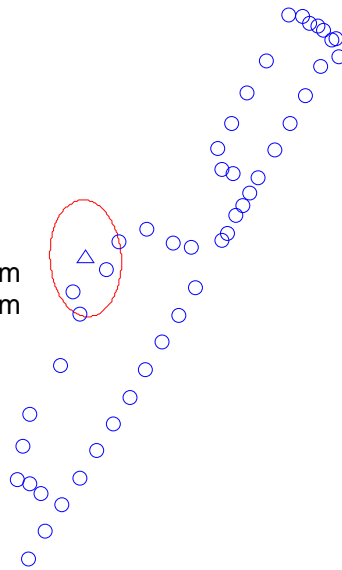
Tabell 7. Repeterbarhet beräknat ur upprepade mätningar på station 1001, värden i [mm].

	N	E	h
Standardavvikelse	1.3	1.1	2.9
Max avvikelse	1.0	0.7	1.9
Min avvikelse	-1.0	-1.2	-3.3

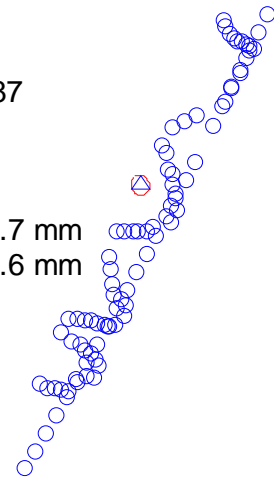
Repeterbarheten är bättre än 2 mm i horisontella koordinater och bättre än 3 mm i höjdd. Sämre repeterbarhet i höjdd kan förklaras dels med instrumenthöjdmätning (lägre precision jämfört med centrering) och dels med lägre noggrannhet i RTK-höjdmätning.

Bilaga 1. RUFRIIS-beräkning, sammanfattning

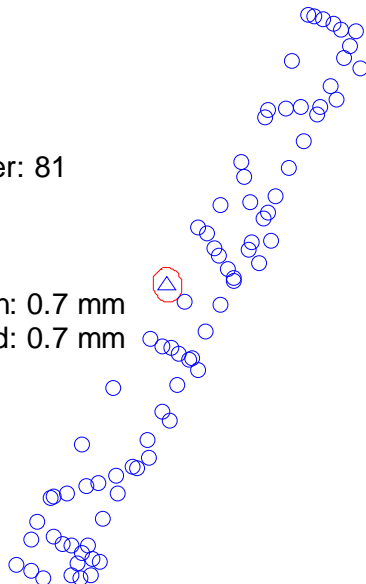
Station: 1003
090930
Antalet punkter: 49
Felellips:
a = 1.8 mm
b = 1.1 mm
Medelfel i plan: 2.2 mm
Medelfel i höjd: 1.9 mm

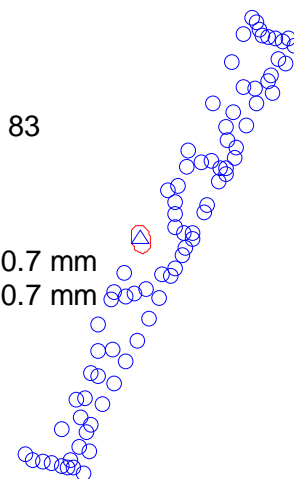
Station: 1002
091001
Antalet punkter: 87
Felellips:
a = 0.5 mm
b = 0.4 mm
Medelfel i plan: 0.7 mm
Medelfel i höjd: 0.6 mm

Station: 1002
091005
Antalet punkter: 81
Felellips:
a = 0.6 mm
b = 0.5 mm
Medelfel i plan: 0.7 mm
Medelfel i höjd: 0.7 mm

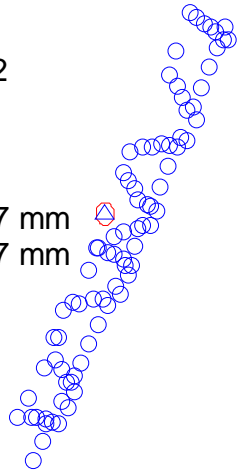

Station: 1002
091005-1
Antalet punkter: 83
Felellips:
a = 0.6 mm
b = 0.4 mm
Medelfel i plan: 0.7 mm
Medelfel i höjd: 0.7 mm

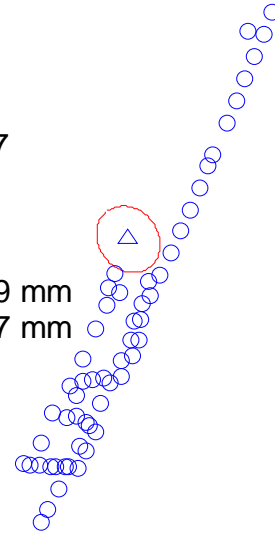

Station: 1001
 091006
 Antalet punkter: 82
 Felellips:
 $a = 0.5 \text{ mm}$
 $b = 0.4 \text{ mm}$
 Medelfel i plan: 0.7 mm
 Medelfel i höjd: 0.7 mm

Station: 1001
 091006-1
 Antalet punkter: 57
 Felellips:
 $a = 1.5 \text{ mm}$
 $b = 1.2 \text{ mm}$
 Medelfel i plan: 1.9 mm
 Medelfel i höjd: 1.7 mm

Station: 1001301
 091008
 Antalet punkter: 87
 Felellips:
 $a = 0.6 \text{ mm}$
 $b = 0.5 \text{ mm}$
 Medelfel i plan: 0.8 mm
 Medelfel i höjd: 0.8 mm

